

СУЧАСНІ ПІДХОДИ НАУКОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ І БІБЛІОТЕК У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СИСТЕМНОЇ ОСВІТНЬОЇ АНАЛІТИКИ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Contemporary Approaches of Scientific Information Centers and
Libraries to Provide Systemic Educational Analytics and Social Communications

БЕРЕЗІВСЬКА Лариса⁴⁷

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського
НАПН України, м. Київ, Україна

ORCID: 0000-0002-5068-5234

E-mail: lberezivska@ukr.net

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА ПОШИРЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ БІОГРАФІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ВІДКРИТОЇ НАУКИ

Розкрито значення електронних ресурсів у поширенні педагогічної біографічної інформації у контексті відкритої науки. Наголошено на ролі відділу педагогічного джерелознавства та біографістики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського у створенні електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» та онлайн-проектів. Аргументовано, що біографічні електронні ресурси сприяють національній самоідентифікації українців.

Ключові слова: електронні ресурси, педагогічна біографіка, відкрита наука, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського.

Electronic Resources as an Effective Form of Dissemination of Pedagogical Biographical Information in the Context of Open Science. The article reveals the importance of electronic resources in the dissemination of pedagogical biographical information in the context of open science. The role of the Department of Pedagogical Source Studies and Biographical Studies of the V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine in the creation of the electronic resource «Outstanding Educators of Ukraine and the World» and online projects has been noted. It has been argued that biographical electronic resources contribute to the national self-identification of Ukrainians.

Keywords: Electronic Resources, Pedagogical Biography, Open Science, V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine.

Вступ. Із вірою в перемогу України над рф активно діє наукова установа «Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського» (далі – ДНПБ) Національної академії педагогічних наук України. Історико-освітні розвідки провадить відділ педагогічного джерелознавства та біографістики, зокрема створює цифровий ресурс «Видатні педагоги України та світу», а на його основі реалізовує кілька онлайн-проектів у межах планового наукового дослідження «Педагогічна біографіка в інформаційному освітньо-науковому просторі України» (2023–2025)».

Мета, методи і підходи. Мета – розкрити значення електронних ресурсів для поширення педагогічної біографічної інформації в освітньо-науковому

⁴⁷ ©БЕРЕЗІВСЬКА Лариса (BEREZIVSKA Larysa)

просторі в контексті відкритої науки. Для реалізації мети використано теоретичні та емпіричні дослідницькі методи.

Основні результати. Передусім зазначимо, що електронні ресурси є ефективною формою поширення педагогічного біографічного знання. Цифровий ресурс «Видатні педагоги України і світу» є складником вебпорталу ДНПБ. (<https://dnpb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliohrafichni-resursy/vydatni-pedahohy/>), що забезпечує легкий доступ до інформації, сприяє прозорості та співпраці освітньо-наукової спільноти. Наукові, науково-педагогічні й педагогічні працівники, здобувачі освіти можуть широко використовувати цей ресурс у наукових дослідженнях і освітній практиці, а також ділитися біографічною інформацією про відомих освітян минулого задля збереження історичної пам'яті.

Ресурс містить біографічну й бібліографічну інформацію про понад 80 українських і закордонних освітян. Завдяки відкритому доступу кількість відвідувань ресурсу постійно зростає. У 2023 р. відбулося близько 56 тис. переглядів з різних країн світу: США (1312); Польща (953); Німеччина (853); Нідерланди (421); Велика Британія (319); Чехія (256); Франція (255); Італія (184); Ірландія (183) [1; 3; 5].

Для надання відкритого доступу до біографічної інформації доцільно використовувати можливості соціальної мережі Facebook (<https://www.facebook.com/dnpb.gov.ua>). На основі електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» реалізуємо три онлайн-проекти під хештегами #працюємо_для_перемоги: «Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагоги-ювіляри» (<https://tinyurl.com/yt9bhh44>), «Педагоги України: пам'ятаємо, шануємо!» (<https://tinyurl.com/5n9x9csb>), «Українські педагоги про національно-патріотичне виховання» (<https://dnpb.gov.ua/ua/?news=38366>). Перший ресурс пропонує широкому загалу освітян і науковців повнотекстові твори українських і світових педагогів-ювілярів для ознайомлення, обговорення й використання. Другий щомісяця ознайомлює зі сторінками електронного ресурсу, які інтегрують біографічну та бібліографічну інформацію про персоналію [2, 4]. Третій щомісяця презентує цитати про національно-патріотичне виховання з праць педагогів, тексти яких є в ДНПБ.

Висновки. Отже, головною метою електронних біографічних ресурсів є ознайомлення суспільства з історією української та закордонної освіти крізь призму біографій. Запропоновані ресурси є ефективним засобом забезпечення відкритого доступу до біографічної інформації різних верств українського суспільства та міжнародної спільноти. Під час російсько-української війни біографічні електронні ресурси сприяють національній самоідентифікації українців.

Список використаних джерел:

1. Березівська Л. Д. Електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» як форма представлення педагогічної біографіки в освітньо-науковому просторі. *Педагогічна біографіка та біографістика в сучасному науково-інформаційному просторі* : зб. матеріалів VII Всеукр. наук.-методол. семінару з історії освіти, м. Київ, 20 трав. 2022 р. / НАПН України, Від-ня філософії освіти, заг. та дошк. педагогіки, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та ін. Вінниця, 2022. С. 9–11. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730864/> (дата звернення: 18.03.2024).
2. Березівська Л. Д. Онлайн-проекти як форма поширення педагогічного біографічного знання в освітньо-науковому просторі. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Інноваційні трансформації ресурсів і послуг*: матеріали Міжнар. наук. конф., м. Київ, 4–6 жовт. 2022 р. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. Київ, 2022. С. 424–426. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004349> (дата звернення: 18.03.2024).
3. Berezivska L. Electronic Resources as an Efficient Form of Dissemination of History of education in Ukraine during the war. *Il patrimonio storico-educativo come fonte per la Public History of Education. Tra buone pratiche e nuove prospettive* : book of abstracts del III Congr. della Società Italiana per lo Studio del Patrimonio Storico-Educativo, t. Milano, 14–15 dic. 2023) / Univ. di Macerata ; a cura di A. Ascenzi, G. Bandini, C. Ghizzoni. Macerata, 2023. P. 49–51.
4. Berezivska L. D., Mikhno O. P., Pinchuk O. P. Online projects as a form of spreading pedagogical biographical knowledge in the educational and scientific space in the context of open science. *Inform. Technologies and Learning Tools*. 2023. Vol. 97, No. 5. P. 1–17. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v97i5.5240> (date of appeal: 18.03.2024).
5. Berezivska L. D., Pinchuk O. P., Hopta S. M., Demyda Y. F., Sereda K. V. Creation of information and bibliographic resource «Outstanding educators of Ukraine and the world» and its influence on the development of digital humanities. *Inform. Technologies and Learning Tools*. 2022. Vol. 87, No. 1. P. 1–17. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4825> (date of appeal: 18.03.2024).

References:

1. Berezivska L. D. Elektronnyi resurs «Vydatni pedahohy Ukrainy ta svitu» yak forma predstavlennia pedahohichnoi biohrafiky v osvitno-naukovomu prostori. *Pedahohichna biohrafika ta biohrafistyka v suchasnomu naukovoinformatsinomomu prostori* : zb. materialiv VII Vseukr. nauk.-metodol. seminaru z istorii osvity, m. Kyiv, 20 trav. 2022 r. / NAPN Ukrainy, Vid-nia filosofii osvity, zah. ta doshk. pedahohiky, DNPB Ukrainy im. V. O. Sukhomlynskooho ta in. Vinnytsia, 2022. S. 9–11. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730864/> (data zvernennia: 18.03.2024).
2. Berezivska L. D. Onlain-proiekyt yak forma poshyrennia pedahohichnoho biohrafichnoho znannia v osvitno-naukovomu prostori. *Biblioteka. Nauka. Komunikatsiia. Innovatsiini transformatsii resursiv i posluh*: materialy Mizhnar. nauk. konf., m. Kyiv, 4–6 zhovt. 2022 r. / NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho, Asots. b-k Ukrainy. Kyiv, 2022. S. 424–426. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004349> (data zvernennia: 18.03.2024). Berezivska L. Electronic resources as an efficient form of dissemination of History of education in Ukraine during the war. *Il patrimonio storico-educativo come fonte per la Public History of Education. Tra buone pratiche e nuove prospettive* : book of abstracts del III Congr. della Società Italiana per lo Studio del Patrimonio Storico-Educativo, t. Milano, 14–15 dic. 2023) / Univ. di Macerata ; a cura di A. Ascenzi, G. Bandini, C. Ghizzoni. Macerata, 2023. P. 49–51.
3. Berezivska L. D., Mikhno O. P., Pinchuk O. P. Online projects as a form of spreading pedagogical biographical knowledge in the educational and scientific space in the context of open science. *Inform. Technologies and Learning Tools*. 2023. Vol. 97, No. 5. P. 1–17. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v97i5.5240> (date of appeal: 18.03.2024).
4. Berezivska L. D., Pinchuk O. P., Hopta S. M., Demyda Y. F., Sereda K. V. Creation of information and bibliographic resource “Outstanding educators of Ukraine and the world” and its influence on the development of digital humanities. *Inform. Technologies and Learning Tools*. 2022. Vol. 87, No. 1. P. 1–17. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4825> (date of appeal: 18.03.2024).